

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och dem Här Minister.

Da kënnen mer direkt zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 6777 iwwergoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6777 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwwer.

De Projet de loi 6777 ass mat 55 Jo-Stëmmen, bei 5 Nee-Stëmmen ugehall.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferdin, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini.

Ont voté non: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens ze ginn?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

An da géife mer zur Motioun iwwergoen.

Motion 1

Si Wuertmeldungen zur Motioun?

(Négation)

Dat ass net de Fall. D'Regierung huet jo dozou Stellung och bezunn.

Insistéiert d'Chamber op en elektronesch Vott oder kënnen mer mat Handophiewen iwwert d'Motioun ofstëmmen?

(Assentiment)

Vote sur la motion 1

D'accord. Ma da géif ech lech bieden, ze weisen, wien derfir ass.

D'Géigeprouf: Wien ass dergéint? Enthalungen?

D'Motioun 1 ass unanime ugehall.

5. 5730 - Projet de loi portant modernisation de la loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales et modification du Code civil et de la loi modifiée du 19 décembre 2002 concernant le registre de commerce et des sociétés ainsi que la comptabilité et les comptes annuels des entreprises (suite)

Da wollt ech lech nach op eppes opmierksam maachen zum Projet de loi 5730, dee mer vir-druck ofgestëmmt hunn. Ech hat vergiess, lech drop opmierksam ze maachen, dass eng Erreur de renvoi sech am Artikel II.9bis ageschlach huet. Dat ass am Text, wou mer driwwer ofgestëmmt hunn, rectificéiert ginn. De Statsrot ass och vun där Ännerung a Kenntnis gesat ginn.

Ass d'Chamber mat mir d'accord, dass mer iwwert deen ofgeännerten Text ofgestëmmt hunn?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou. D'Dispens hat ech jo gefrot. Merci!

Mir géifen dann zum nächsten, oder deenen nächste Projeten iwwergoen. Dat sinn d'Projeten 6869 bis 6874. Et geet do ëm Konventiounen tëschent dem Stat an de Glawensgemeinschaften. D'Riedezäit ass nom Modell 1 virgesinn. A mir waren eis eens, dass mer d'Presentatioun an d'Diskussioun zu all deene Projeten an engem Jet géife maachen. An d'Wuert huet elo direkt de Rapporteur, den Här Lex Delles.

6. 6869 - Projet de loi réglant le montant et les modalités d'octroi du soutien financier annuel à l'Église catholique, arrêtant les exemptions

en matière d'acquisition d'immeubles affectés à l'exercice du culte catholique et portant

1. modification de la loi modifiée du 30 avril 1873 sur la création de l'évêché

2. modification de certaines dispositions du Code du Travail

3. abrogation de la loi du 10 juillet 1998 portant approbation de la Convention du 31 octobre 1997 entre le Gouvernement, d'une part, et l'Archevêché, d'autre part, portant refixation des cadres du culte catholique et réglant certaines matières connexes

4. abrogation de certaines dispositions de la loi modifiée du 22 juin 1963 fixant le régime des traitements des fonctionnaires de l'État

6870 - Projet de loi réglant le montant et les modalités d'octroi du soutien financier annuel à la communauté israélite du Luxembourg, arrêtant les exemptions en matière d'acquisition d'immeubles affectés à l'exercice du culte israélite, conférant la personnalité juridique au Consistoire israélite et portant abrogation de la loi du 10 juillet 1998 portant approbation de la Convention du 31 octobre 1997 entre le Gouvernement, d'une part, et les communautés israélites du Luxembourg, d'autre part

6871 - Projet de loi réglant le montant et les modalités d'octroi du soutien financier annuel à l'Église anglicane du Luxembourg, arrêtant les exemptions en matière d'acquisition d'immeubles affectés à l'exercice du culte anglican, conférant la personnalité juridique à ladite Église et portant abrogation de la loi du 11 juin 2004 autorisant l'État à prendre en charge les traitements et pensions des ministres du culte de l'Église anglicane du Luxembourg et conférant la personnalité juridique de droit public à ladite Église

6872 - Projet de loi réglant le montant et les modalités d'octroi du soutien financier annuel à l'Église orthodoxe au Luxembourg, arrêtant les exemptions en matière d'acquisition d'immeubles affectés à l'exercice du culte orthodoxe, conférant la personnalité juridique aux Églises orthodoxes et portant abrogation de la loi du 10 juillet 1998 portant approbation de la convention du 31 octobre 1997 entre le Gouvernement, d'une part, et l'Église orthodoxe hellénique du Luxembourg, d'autre part, et de la loi du 11 juin 2004 autorisant l'État à prendre en charge les traitements et pensions des ministres du culte des Églises orthodoxes roumaine et serbe du Luxembourg et conférant la personnalité juridique de droit public auxdites Églises

6873 - Projet de loi réglant le montant et les modalités d'octroi du soutien financier annuel à l'Église protestante du Luxembourg et à l'Église protestante réformée du Luxembourg, arrêtant les exemptions en matière d'acquisition d'immeubles affectés à l'exercice du culte protestant, conférant la personnalité juridique aux Églises protestantes et portant abrogation de la loi du 23 novembre 1982 portant approbation de la convention de reconnaissance de l'Église protestante réformée du Luxembourg, octroi de la personnalité juridique à celle-ci et détermination des fonctions et emplois rémunérés par l'État, et de la loi du 10 juillet 1998 portant approbation de la convention du 31 octobre 1997 entre le Gouvernement, d'une part, et l'Église protestante du Luxembourg, d'autre part

6874 - Projet de loi réglant le montant et les modalités d'octroi du sou-

tien financier annuel à la Communauté musulmane du Grand-Duché de Luxembourg, arrêtant les exemptions en matière d'acquisition d'immeubles affectés à l'exercice du culte musulman et conférant la personnalité juridique à l'Assemblée de la Communauté musulmane du Grand-Duché de Luxembourg

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle sur les projets de loi n°6869, n°6870, n°6871, n°6872, n°6873 et n°6874

► **M. Lex Delles (DP), rapporteur.** - Merci villmools, Här President. „Um ihrem eigentlichen Auftrag zu genügen, muss die Kirche immer wieder die Anstrengung unternehmen, sich von der Weltlichkeit der Welt zu lösen. (...) Die Geschichte kommt der Kirche in gewisser Weise durch die verschiedenen Epochen der Säkularisierung zur Hilfe, die zu ihrer Läuterung und inneren Reform wesentlich beigetragen haben.“

(...) die Streichung von Privilegien oder Ähnliches - bedeuteten nämlich jedes Mal eine tief greifende Entweltlichung der Kirche (...).

Die von materiellen und politischen Lasten und Privilegien befreite Kirche kann sich besser und auf wahrhaft christliche Weise der ganzen Welt zuwenden, wirklich weltoffen sein. Sie kann ihre Berufung zum Dienst der Anbetung Gottes und zum Dienst des Nächsten wieder unbefangener leben.“

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

Madamm Presidentin, léif Kolleegen, déi Wierder, déi ech lech elo grad virgelies hunn, stammen aus dem Mond vum Poopst Benedikt XVI.,...

(Interruptions)

Net direkt vu mir.

...wéi dëse bei enger Visitt an Däitschland am September 2011 eng Ried am Freiburger Konzerthaus gehalten huet. Dës Ried ass vu ville Kirchenexperten a Journalisten als eng Fuerderung fir méi Trennung vu Kierch a Stat verstane ginn.

Och zu Lëtzebuerg gouf a gëtt nach ëmmer vill iwwer eng Trennung vu Kierch a Stat geschwat. Dobäi hat zumindest dës Regierung ni wëlles, all Relatiounen tëschent dem Stat an der Kierch ze kappen, also eng vollkommen Trennung vu Kierch a Stat ze forcieren.

Am Regierungsaccord huet et 2013 geheescht: «Les réalités sociétales requièrent une remise en cause des relations actuelles entre l'État et les cultes. Les partis de la coalition gouvernementale affirment le principe du respect de la liberté de pensée, de la neutralité de l'État à l'égard de toutes les confessions religieuses ainsi que de l'autodétermination des citoyens.»

D'Verhältnis tëschent Stat a Cultes soll also nei geregelt ginn. Vun Trennung vu Kierch a Stat kann iwwerhaupt keng rieds sinn. An dobäi wëll ech och direkt drop hiweisen, dass d'Bezeichnung „Trennung vu Kierch a Stat“ schonn e bëssen ambigu ass, well et gëtt net nëmmen eng Kierch oder eng Relioun zu Lëtzebuerg, mä därer e puer. Ech kommen duerno nach dorobber ze schwätzen.

Am Regierungsprogramm vun 2013 heescht et weider: «Le Gouvernement dénoncera les conventions existantes pour entamer des négociations avec les cultes, lancer une discussion sur leur financement et redéfinir les relations entre les communes et les cultes.»

Dës Négociatiounen hunn am Joer 2014 ugefaangen an haben als Resultat, dass de 26. Januar 2015 Konventiounen mat sechs verschidene Glawensgemeinschaften konnten ënnerschriwwen ginn. Et sinn dës déi kathoulesch Kierch, d'israelesch Communautéit, d'anglikanesch Kierch, d'orthodox Kierch, déi protestantesch Kierch an d'muselmanesch Communautéit zu Lëtzebuerg.

Et handelt sech ëm déi Culten, déi zu Lëtzebuerg offiziell unerkannt sinn no de Kritären, déi d'Chamber selwer an enger Motioun vum 18. Juni 1998 festgehalten huet: Et muss sech ëm eng global unerkannte Relioun handelen. De Culte muss an op d'mannst engem anere Memberstat an der Europäescher Unioun offiziell unerkannt sinn. Den Ordre public muss vun der Glawensgemeinschaft respektéiert ginn. D'Glawensgemeinschaft muss zu Lëtzebuerg mat enger Struktur etabléiert sinn a schlisslelech genuch Unhänger op lëtzebuergeschem Territoire hunn.

D'Schura, also d'Assemblée vun der muslimescher Communautéit, erfëllt all dës Kritären, wat erkläert, firwat och mat hir fir déi éischte Kéier eng Konventioun ofgeschloss gouf. Et wier och schwéier novollzéibar gewiescht, wann een déi ronn 10.000 bis 12.000

Moslemen, déi ënner 32 Nationalitéiten zu Lëtzebuerg liewen, komplett ignoréiert hätt.

Déi sechs Projets de loi, iwwert déi mer haut schwätzen an déi den 9. September 2015 vum Premier- a Kultusminister Xavier Bettel an der Chamber deposéiert goufen, hunn als Objet, en Deel vun de vir-druck genannte Konventiounen per Gesetz ëmzesetzen.

Virun allem d'Konventioun mat der kathoulescher Kierch huet net nëmmen d'Finanzéierung als Objet, mä och nach zum Beispill d'Aféiere vun engem Wäerteunterrecht, d'Ofschafe vu gewëssen Obligatiounen vun de Gemengen vis-à-vis vun de Kierchfabriken an d'Kreatioun vun engem Fong, deen d'Kierchfabriken ersetze soll. Dës Punkte goufen oder ginn iwwer aner Projets de loi geregelt wéi déi, iwwert déi mer haut hei befannen.

Aner Inhalter aus de Konventiounen brauchen net vum Législateur approvéeiert ze ginn, wéi zum Beispill, dass d'Culté sech dozou verpflichtet hunn, kee Personal méi ënnert dem Statut vun engem Ministre du culte anzustellen, wouop ech duerno nach eng Kéier am Detail ze schwätze kommen.

Et ass op verschiddene Plazen d'Fro opgeworf ginn, ob net d'Konventiounen hätte misse als Ganzt vun der Chamber approvéeiert ginn. Effektiv goufen zum Beispill d'Konventiounen aus dem Joer 1997 mat dem Bistum, der israellescher Communautéit, der protestantescher Kierch an der orthodoxer Kierch der Chamber ganz zur Approbatioun ënnerbreet.

Dat ass awer laut Artikel 22 vun eiser Verfassung net néideg, well virgesinn ass, dass just déi Dispositiounen vu Konventiounen musse vun der Chamber approvéeiert ginn, déi och effektiv eng Interventioun vum Législateur brauchen.

De Statsrot huet sech a sengem Avis vum 24. Februar 2016 mat dëser Approche vun der Regierung averstane gewisen a preziséiert, dass et sech hei net ëm eng nei oder aussergewéinlech Virgoansweis handelt. De Statsrot rappéléiert nämleech, dass déi héich Kierperschaft schonn e puermol déi Interpretatioun vum Artikel 22 verdeedegt huet, esou zum Beispill an hirem Avis vum 9. Dezember 2003 iwwert de Projet de loi, deen en Avenant zur Konventioun vum 31. Oktober 1997 mat der orthodoxer Kierch approvéeiere sollt.

Där Beispiller gëtt et der nach e puer méi. An ech verweise fir den Detail op den Avis vum Statsrot zu dësem Projet de loi.

Ech wëll awer nach bemerken, dass ausserdeem d'Konventiounen un d'Projets de loi souwéi och un de schrëftleche Rapport als Annex drugehaange goufen, soudass jiddwereen heibanne sech konnt e geneet Bild vun hirem Inhalt maachen.

Madamm Presidentin, wéi ech scho gesot hunn, hunn déi sechs Projets de loi als Objet, déi jeeweileg Finanzéierung vun den unerkannte Reliounsgemeinschaften zu Lëtzebuerg ze regelen. Fir dës ze maachen, hunn d'Projets de loi och nach eng Partie aner Punkte missten abordéieren.

Fir unzefänke muss natierlech all Culte eng Personnalité juridique besetzen, fir dass de Stat och Sue kann iwwerweisen. Fir déi eng Reliounsgemeinschaft war dat kee Problem, vu dass hir Personnalité juridique schonn existéiert. D'Gesetz vum 30. Abrëll 1981 huet de Bistum constituéiert, deen offiziell vum Bëschof, dem Vicaire général oder engem Delegierte vertruede gëtt. Dës Gesetz gëtt bäibehalen, vu dass de Projet de loi net virgesäit, et ze abrogieren.

D'Personnalités juridiques vum Consistoire israélite an der Église anglicane ginn och bäibehalen, andeems eng Dispositioun, déi elo schonn en vigueur ass, einfach iwwerholl gëtt.

D'Schura hirsäits kritt mat hirem Projet de loi fir déi éischte Kéier eng Personnalité juridique de droit public vum Législateur zougesprach.

Wat d'Cultes orthodoxe et protestant ubelaangt, war d'Saach e bësse méi komplizéiert. De Moment erkenne mer folgend Personnalités juridiques un: déi griechesch-orthodox Kierch, déi rumänesch-orthodox Kierch, déi serbesch-orthodox Kierch, d'Église protestante an d'Église protestante réformée.

Déi initial Versioun vun de Projets de loi huet virgesinn, dës Personnalités juridiques ofzeschaffen a se duerch zwou Personnalités juridiques ze ersetzen, an zwar déi vun der orthodoxer Kierch tout court a vun der protestantescher Kierch tout court.

No respektiven Oppositions formelles vum Statsrot huet d'Kommissioun allerdéngs déci-